

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 8P/70/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5613210162
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Halušková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2014:5613210162.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš v právnej veci starostlivosti o maloleté deti B., Q., nar. XX. XX. XXXX a L., nar. XX. XX. XXXX, obidvoch bytom v E.. F., M.. X. XXX/X, obidvoch zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Lipt. Mikuláš, M. M. Hodžu 30, Lipt. Mikuláš, deti otca X. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom v E.. F., M.. X. XXX/X a matky Q. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom v E.. F., M.. X. XXX/X, za účasti Okresnej prokuratúry Lipt. Mikuláš a Nemocnice s poliklinikou MUDr. I. Stodolu Lipt. Mikuláš, so sídlom v Lipt. Mikuláš, Palúčanská 25, v konaní o návrhu otca na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností a v konaní o uloženie výchovných opatrení, samosudkyňou JUDr. Janou Haluškovou takto

rozhodol:

Súd maloleté deti B.: Q., nar. XX. XX. XXXX a L., nar. XX. XX. XXXX, z v e r u j e do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená maloletých zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach.

Otec je p o v i n n ý platiť na výživu maloletého Q. B. čiastku 100,-eur mesačne a na výživu maloletého L. B. čiastku 50,-eur mesačne, vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred, počnú právoplatnosťou tohto rozsudku, k rukám matky Q. B., bytom E.. F. - X., M.. X. XXX/X.

Súd na výchovu maloletých detí n a r i a d ť u j e dohľad po dobu 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku, vykonávaný 2-krát týždenne v súčinnosti s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, M. M. Hodžu 30, Liptovský Mikuláš.

Súd u k l a d á matke výchovné opatrenie, a to povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému aj psychiatrickému poradenstvu, ktoré bude realizované v súčinnosti s Liptovskou nemocnicou s poliklinikou MUDr. Ivana Stodolu Lipt. Mikuláš, so sídlom v Lipt. Mikuláši, po dobu jedného roka od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žiaden z účastníkov n e m á p r á v o na náhradu trov konania.

Štátu sa n e p r i z n á v a právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Návrhom doručeným tunajšiemu okresnému súdu 04. 10. 2013 otec detí navrhol ich zverenie do jeho osobnej starostlivosti s tým, že obidvaja rodičia budú oprávnení maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok v bežných veciach a matka bude zviazaná platením výživného na každé z maloletých detí po 50,-eur mesačne. Otec odôvodnil návrh opakovaním konfliktov v rodine, vyvolávaných jeho labilnou manželkou, ktorá by sa, podľa jeho názoru, o deti sama nedokázala postarať. U matky sa vyskytuje

požívanie alkoholických nápojov, otec musel privolať políciu aj rýchlu zdravotnícku pomoc. Keďže otec pracuje v 12-hodinových zmenách, denná, nočná a dva dni voľno, starostlivosť o deti zabezpečuje jeho matka F. B., ktorá je starobnou dôchodkyňou.

Uznesením č. k. 8P/70/2013-94 z 09. 05. 2014 začal súd, vzhľadom na výsledky prebiehajúceho konania, konať aj o uložení výchovných opatrení.

Vykonaním dokazovania výsluchom obidvoch rodičov, oboznámením sa s obsahom pripojeného spisu tunajšieho okresného súdu sp. zn. 4P/69/2013, znaleckým posudkom znalkyne Mgr. H. L. č. 004/2014, podaného spolu s konzultantkou psychiatričkou MUDr. I. A., fotokópiou lekárskej správy psychiatričky MUDr. I. P. z 02. 10. 2013, písomnými oznámeniami Obvodného oddelenia policajného zboru Lipt. Mikuláš z 15. 10. 2013 a 14. 10. 2013, správou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lipt. Mikuláš z 21. 10. 2013 a detskej lekárky MUDr. F. A. z 28. 05. 2014, potvrdením o príjme otca detí vystaveného zamestnávateľom M. Q. Q., Q.. J.. H.. E.. F. dňa 28. 05. 2014, správou z psychologických konzultácií z 30. 05. 2014 súd zistil nasledovný skutkový stav:

Rodičia maloletých detí uzatvorili v roku 2008 manželstvo, ktoré doteraz trvá. Z ich manželstva sa narodil mal. Q. B. XX. XX. XXXX a mal. L. B. XX. XX. XXXX. Rodina obýva 2-izbový nájomný byt. Nájomné je platené 156,-eur mesačne, elektrina 66,-eur, náklady na internet sú 10,-eur mesačne a na poistenie osobného motorového vozidla 37,-eur štvrťročne. Atmosféra v rodine je poznačená zvýšenou starostlivosťou, ktorú vyžadujú obidve maloleté deti vzhľadom na ich zdravotný stav. Nezhody medzi rodičmi vyvrcholili do tej miery, že matka bola 2x pre poruchy správania hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení, keď bola aj pod vplyvom alkoholu. Dňa 19. 09. 2013 matka detí do domácnosti privolala hliadku polície z dôvodu vulgárnych nadávok zo strany manžela, trestné oznámenie nebolo podané. Dňa 20. 09. 2013 matka oznámila na polícii nezvestnosť svojho manžela X. B. a uviedla, že manžel odišiel pred chvíľou z domu na aute uvedúc, že sa ide zabiť. Otec sa nachádzal u svojich rodičov v E.. F. a uviedol, že s manželkou sa pohádala a zle si vysvetlila jeho slová. Odmietol poskytnutie pomoci. Dňa 21. 09. 2013 bola hliadka vyslaná do bydliska rodiny kde otec uviedol, že potrebuje pomoc s manželkou, ktorá chce spáchať samovraždu. Policajti po vstupe do miestnosti počuli z obývačky veľký krik a zbadali ženu bežiacu k pootvoreným balkónovým dverám kričiacu, že sa zabije. Hliadka túto agresívnu osobu zachytila a privolala rýchlu zdravotnú pomoc; následne bola matka detí hospitalizovaná na Psychiatrickom oddelení Nemocnice s poliklinikou v Lipt. Mikuláši. Klinicko-psychologickým vyšetrením matky detí pri znaleckom vyšetrení bolo zistené, že so znalcom spolupracovala adekvátne, spontánne verbalizovala partnerské problémy a problémy vo výchove detí. Uviedla, že pri prvom synovi sa ako osoba vychovaná v detskom domove nedokázala o dieťa starať, ale naučila sa variť, vykonávať všetky domáce práce, venovala sa synovi podľa najlepšej vedomosti, chodila s ním na lekárske kontroly. Manželova rodina ju neprijala, v E. F. nemá okrem manžela žiadnu blízku osobu. Znalčka zistila, že matka má k deťom vytvorený pozitívny citový vzťah, snaží sa o nich starať najlepšie ako dokáže, čo je veľmi ťažké vzhľadom na zdravotné ťažkosti obidvoch detí. Jej osobnosť je hypersenzitívna, nezrelá, zvýšene závislá, ovplyvniteľná okolím. Frustračná tolerancia matky je nízka, ťažšie sa vyrovnáva so záťažovými situáciami. Konflikty v rodine znáša veľmi ťažko, v minulosti si po hádke poplakala, posledného pol roka vo zvýšenej miere požíva alkoholické nápoje, pod vplyvom ktorých je smelšia a menej sa bojí manžela. Matka od okolia očakáva pomoc a podporu, jej emotivita je nevyvážená. Zvýraznené je úzkostné prežívanie, submisívne črty osobnosti a znížené sebahodnotenie. Matka je v mnohých situáciách bezradná, nemá jej s deťmi kto pomôcť, od ich otca počúva neustálu kritiku. Matka sa otcovi vo všetkom prispôsobuje. Manžel ju nikdy nepodporí, neocení jej snahu, neustále ju podceňuje, znevažuje a izoluje od okolia. Podľa psychiatrického nálezu je matka anamnesticky afektívne labilná, má sklzy k depresívnym rozladám, k autoagresívnym prejavom, v záťažových situáciách sa opakovane vyhráňa samovražedným konaním. Jej emotivita a správanie sú výrazne nezrelé, frustračná tolerancia nízka, sugestibilita zvýraznená. Jej prežívanie je sebahodnotujúce, jedinou oporou jej môže byť rodina manžela, ktorá ju odmieta. Osobnosť matky nie je psychotická. Psychiatricky sledovaná je, podľa dostupných údajov zo zdravotnej dokumentácie, nepravidelne od roku 2006, následne bola dlhší čas bez psychiatrickej intervencie, v roku 2009 bola vyšetrená v súvislosti s konfliktmi v matrimóniu. Posledná ambulantná kontrola bola zaznamenaná vo februári 2014 ako recidivujúca depresívna porucha u abnormne štrukturovanej osobnosti s abúzmom alkoholu. Po konfliktoch s manželom bola posledné dva roky opakovane psychiatricky hospitalizovaná,

kedy vo vypätých situáciách konzumovala alkohol a proklamovala suicidiálne tendencie s diagnostickým záverom somatopsychickej závislosti od alkoholu. Vo vypätých situáciách matka opakovane od manžela aj s deťmi odišla, po rozhovore s ním sa k nemu opakovane vrátila a následne bol doma chvíľu pokoj. Matka s takouto štruktúrou osobnosti sa môže veľmi ľahko stať obeťou najmä psychického, ale aj fyzického týrania, nedokáže sa voči postojom manžela primerane brániť. Voči maloletým synom má matka silnú citovú väzbu, jej schopnosť samostatne zvládnuť ich výchovu z hľadiska jej zrelosti a prihliadnuc na ich zdravotné ťažnosti je limitovaná aj jej striktnou abstinenciou od alkoholu, ale jej prítomnosť pri výchove detí je mimoriadne dôležitá. Z hľadiska štruktúry osobnosti je zverenie maloletých detí do jej osobnej starostlivosti priaznivejšie, je však pre ňu potrebné zabezpečiť pomoc a asistenciu druhej osoby a mala by sa podrobovať pravidelnej psychiatrickej liečbe. Otec detí pri vyšetrení na niektoré otázky odmietol odpovedať s odôvodnením, že podľa neho nie sú pre znalcov dôležité, odmietol uviesť základné údaje o svojej rodine a dieťati. Po oznámení anamnestických údajov maloletého Q. matkou bol nahnevaný, jeho mimika bola strnulá a prestal s manželkou komunikovať. Jeho osobnosť je abnormne štrukturovaná, egocentrická, so zvýraznenými dominantnými črtami. Záleží mu na tom, aby išli veci podľa jeho predstáv, snaží sa manželku ovplyvňovať, manipulovať, riadiť a ak sa mu neprispôsobí, dochádza ku konfliktom. Izoluje staršieho syna od matky, s vysokou pravdepodobnosťou je dieťa vedené proti nej. Tvrdenie otca o tom, že syn ju odmieta a bojí sa jej pri znaleckom vyšetrení nebolo potvrdené, dieťa bolo spokojné a matka adekvátne citovo na potreby dieťaťa reagovala. Empatické schopnosti otca nie sú dostatočne vypestované, výrazné sú paranoidné črty osobnosti, podozrievanie voči okoliu a zvýšená kritika, kritičnosť k jeho správaniu je znížená. Otec zakazuje očkovanie detí, užívanie liekov podľa odporúčania lekára aj rehabilitačnú starostlivosť, matku obmedzuje v sociálnych kontaktoch. Jeho emotivita je labilnejšie, frustračná tolerancia nízka, v záťažových situáciách dochádza u neho k zlyhávaniu. Známky psychotického ochorenia sa nepreukázali. Znalec psychiater zistil, že na kladené otázky otec odpovedal kontrolovane, stručne, na niektoré odmietol odpovedať. V správaní znalec zistil dominanciu prejavov, egocentrizmus citovanej inertnosti, neschopnosti akceptácie okolia, voči ktorému je hyperkritický. Systém hodnôt rigidne nekválny, vo vzťahu k manželke i maloletému synovi manifestný citový chlad. Vo vzťahu k manželstvu prezentuje nespokojnosť najmä z dôvodu, že manželka nevláda starostlivosť o domácnosť a o deti podľa jeho predstáv a preto, že v poslednej dobe nadmerne konzumuje alkohol, v súvislosti s čím bola psychiatricky hospitalizovaná. Za zdravotné problémy detí robí zodpovedných lekárov. Znalec konštatoval abnormnú štruktúru osobnosti s paranoidnými rysmi, citovo chladnou neakceptáciou okolia, manipulatívnym a konfliktogénnym správaním. Otec odmieta doporučenú zdravotnú starostlivosť, odmieta zaradiť dieťa do kolektívu podľa odporúčania, čím môže v pomerne významnej miere ohroziť zdravý vývoj maloletých, najmä ak ide o deti so zdravotnými ťažkosťami. Maloletý Q. B. sa pri vyšetrení túžil viac k matke. Detský lekár mu predpísal Diazepam, ale otec mu ho nedával. Intelektové schopnosti dieťaťa zodpovedajú približne veku 4-ročného dieťaťa, zaostávanie je najvýznamnejšie vo vývine reči. Mama s dieťaťom veľmi dobre komunikovala v emočnej oblasti, objímala ho a hladila a dokázala pritom odpovedať na otázky znalkyne. Otec sedel vážny, na niektoré otázky ohľadom dieťaťa odpovedal aj on, avšak nesúhlasil s tým, aby matka poskytovala anamnézu dieťaťa. Rozhodol o tom, že v súčasnosti sa o dieťa stará stará matka dieťaťa, mame dovolil stretnutie so synom na detskom ihrisku. Syn zaostáva aj v grafickom prejave, pôsobí na neho pozitívne pochvala, pohladenie, úsmev. Pre jeho rýchlejšie napredovanie je vhodné, aby navštevoval materskú školu, kde by sa učil sociálnym zručnostiam, hral sa s rovesníkmi, čo by prispelo k rozvoju slovnej zásoby. Pre dieťa je nevyhnutná logopedická starostlivosť. Pre matku je veľmi dôležité udržiavanie kontaktu s pracovníčkami úradu práce, aj psychiatrická a psychologická starostlivosť. Pomohla by návšteva materského centra, kde by mala možnosť nadviazať priateľské vzťahy. Po emočnej stránke na dieťati badať pocit neistoty, zvýšenú intrapsychickú tenziu ako sekundárny neurotický jav, ktorý zrejme súvisí s konfliktogénnym rodinným prostredím, kde je dieťa často svedkom hádok rodičov. Jeho osobnosť je vo vývine neppsychotická. Koncom októbra bolo dieťa vyšetrené prvýkrát v detskej psychiatrickej ambulancii pre autoagresívne prejavy, autistické črty v správaní s odporúčením navštevovať špeciálnu materskú škôlku a doporučením stimulovať reč a spoločenské aktivity. Pri pedopsychiatrickej kontrole 23. 04. 2013 prišiel s dieťaťom na vyšetrenie aj otec, ktorý bol presvedčený, že do doby, kým dieťa nebolo očkované, sa vyvíjalo normálne. Dňa 15. 07. 2013 nebolo pre nedostatok času kompletne zrealizované vyšetrenie v psychologickkej ambulancii v Trnave pre podozrenie na autizmus, ale dňa 06. 08. 2013 pedopsychiater MUDr. F. odporučila umiestniť dieťa v kolektívnom zariadení na 4 hodiny, v prípade maladaptácie inú alternatívu sociálneho zariadenia kolektívu rovesníkov. Od novembra 2013 dieťa nechodí na logopédiu, najbližšia pedopsychiatrická kontrola je v máji 2014. Citový vzťah maloletého Q. k matke aj k otcovi znalci hodnotili ako pozitívny, zo strany matky s vysokou pravdepodobnosťou nedochádza k ovplyvňovaniu maloletého dieťaťa, zo strany otca je pravdepodobné jeho ovplyvňovanie negatívnym smerom, keď

tvrdenie otca o strachu maloletého Q. z matky sa pri znaleckom vyšetrení nepreukázalo. Aj obidvaja rodičia majú pozitívny citový vzťah k svojim maloletým deťom. Nevhodná výchova rodičov a ich konfliktný vzťah negatívne vplyvajú na mal. Q. a môžu u neho viesť k rozvoju neurotických prejavov a úzkostnému prežívaniu. Znalci nezistili znaky nevhodného alebo zlého zaobchádzania s ním. V závere znalci konštatujú, že o deti by sa mali starať obidvaja rodičia spoločne, avšak za iných podmienok ako doteraz. Otec by mal poskytnúť matke viac podpory, pozornosti, oceniť jej starostlivosť o deti, mal by ju podporovať v návštevách psychiatrickej, psychologickkej ambulancie, užívaní liekov, umožniť jej návštevy priateľov. Rovnako by mal rešpektovať odporúčania detských lekárov, zabezpečiť Q. materskú školu aj logopedickú starostlivosť. Od matky sa vyžaduje prísna abstinencia od alkoholu. Znalci jej odporúčajú psychiatrickú i protialkoholickú liečbu. V prípade, ak by nedošlo k úprave vo fungovaní rodiny, vhodným by bolo zverenie detí do osobnej starostlivosti matky, ktorá im dokáže vytvoriť lepšiu emocionálnu podporu a zabezpečuje im primeranú zdravotnícku starostlivosť. Nevyhnutným predpokladom je však trvalá abstinencia od alkoholu. Nutná je aj kontinuálna pomoc zo strany okolia. Zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti, vzhľadom na ich vek a väčšiu emočnú podporu, lásku, pozornosť zo strany matky, nie je vhodné. Schopnosť matky primerane sa starať o výchovu maloletých je v podstatnej miere limitovaná jej striktnou abstinenciou od alkoholu. Psychiatricka MUDr. I. P. v správe z 02. 10. 2013 potvrdila, že otec detí aj v pôrodnici ignoroval názory lekárov, sám riadi chod rodiny a robí rozhodnutia, určuje manželke, či môže alebo nemôže užívať doporučenú medikáciu. Jej hospitalizácie aj pod vplyvom alkoholu sú vnímané skôr ako maladaptívne prejavy pri bezvýhodiskovosti danej situácie. Matka detí je poberateľkou rodičovského príspevku, naposledy v sume 199,60 eur mesačne, ktorý odovzdáva svojmu manželovi na úhradu nákladov domácnosti. Priemerný čistý mesačný príjem otca detí za obdobie od mája 2013 do apríla 2014, dosiahnutý u jeho zamestnávateľa, je 591,58 eur mesačne. Rozsudkom tunajšieho okresného súdu č. k. 4P/60/2010-40 zo dňa 06. 11. 2013, právoplatným 15. 11. 2013, bola obidvom rodičom uložená povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Lipt. Mikuláš po dobu jedného roka od právoplatnosti tohto rozsudku, teda do 15. 11. 2014. Zo správy z 30. 05. 2014 Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lipt. Mikuláš z psychologických konzultácií súd zistil, že s matkou detí boli vykonané konzultácie 22. 11. 2013, 08. 01. 2014 a 11. 04. 2014, s otcom 10. 01. 2014 a 16. 05. 2014. Spolupráca rodičov nebola dostatočná na to, aby došlo k nejakej očakávanej zmene, v poradni sa neuskutočnilo ani jedno spoločné stretnutie. Počas individuálnych konzultácií obaja klienti obaja ochotne spolupracovali, ale takáto nepravidelná spolupráca nestačí. Jedným zo základných predpokladov efektívnej spolupráce s psychológom je ochota spolupracovať a zároveň je nevyhnutné zúčastňovať sa pravidelných konzultácií. Vzhľadom na charakter, závažnosť a dĺžku trvania problémov v manželstve je nevyhnutná spolupráca s klinickým psychológom, príp. psychoterapia v špecializovanom zariadení.

Otec detí na pojednávaniach vypovedal, že hospodári s financiami rodiny v dôsledku obavy z ich zneužitia matkou detí na nákup alkoholu. Naposledy zistil u matky požitie alkoholických nápojov asi 5 dní pred pojednávaním konaným 04. 06. 2014. Matka zrejme vypila víno, ktoré on nechal za chladničkou asi od oslavy svojich narodením v januári 2014; zabudol ho skryť, nestihol ho vyliat'. Prezentoval, že matka pri výchove detí počúva iné osoby, ale nevychováva deti podľa toho, čo jej vraví on. Matka zabezpečí fyzické potreby detí, ale nevenuje sa im dostatočne. Ide na prechádzku, až keď ju on dotlačí. Ona si jeho názor vypočuje, ale nespravuje sa ním. Ona si totiž myslí, že jej starostlivosť o deti je postačujúca. Rodina stále žije v spoločnej domácnosti, na poslednom pojednávaní otec deklaroval obrat v správaní manželky o 360°. Maloletý Q. navštevoval dva až trikrát do týždňa od septembra 2013 do novembra 2013 Špeciálnu materskú školu v E.. P. z dôvodu podozrenia na autizmus. Otec zobral syna z materskej školy, lebo mu ublížilo iné dieťa. Opäť dieťa do E.. P. do MŠ neprihlásil z dôvodov finančných, kde ho bolo treba voziť, ale aj preto, že otec nemal kontrolu vo vzťahu k pracovníkom MŠ. Striedali sa, popoludní bola v škôlke iná učiteľka. Je pravdou, že asi dvakrát za tri mesiace, čo tam dieťa chodilo, sa pýtal na jeho aktivitu zástupkyne škôlky. Otec chce, aby dieťa navštevovalo materskú školu pre zdravé deti a verí, že to dosiahne. V E.. P. sa otcovi nepáčilo, že tam boli aj prípady ťažšie postihnutých detí a on by uvítal, aby bol Q. medzi deťmi, ktoré by ho motivovali. Na pojednávaní dňa 23. 10. 2013 otec tvrdil, že jeho manželke by mal byť odňatý rodičovský príspevok a odovzdaný jeho matke F. B., ktorá pomáha v starostlivosti o deti. Manželka varieva obdeň, perie väčšinou otec. Snaží sa kupovať veci, ktoré netreba žehliť. Sociálnemu poradenstvu navrhnutému úradom práce sa nepodrobil, lebo to nepovažoval za potrebné, ale jeho manželka to určite potrebuje. Manželka sa nenaučila hospodáriť s financiami v jej pôvodnej rodine, keď po úmrtí rodičov vyrastala v detskom domove a v krízovom stredisku. Učil ju, ako sa drží kojenecká fľaša a pod. Vedel o jej nedostatkoch, ale nepoživala alkohol a mala iné kvality. Maloletý Q. sa prestal

bát svojej matky. Otec stále pracuje na zmeny, denná, nočná a dva dni voľno, takže nevie uviesť, čo bude napr. o pol roka. Úvery rodina nespláca žiadne, manželka nemá dispozičné právo k účtu, na ktorý chodí jeho výplata. Asi pred tromi týždňami (teda v máji 2014) s maloletým Q. navštívili logopéda, zatiaľ vybavujú administratívne náležitosti, takže syn nezačal pracovať na zlepšení výslovnosti. U L. je podľa lekára podozrenie na ľahšiu formu detskej mozgovovej obrny. Dieťa má dva roky a nechodí, nosí plienky, aj keď sa naje samé. Chodievajú s manželkou s deťmi na prechádzky. Zdravotný stav otca detí je dobrý, do práce napriek vzdialenosti 400 m od miesta bydliska chodievajú autom napr. z obavy, aby nezmokol a nebol dva týždne PN. Precestuje asi 10,-eur mesačne, stravný lístok v práci má hodnotu 3,-eur a on nepozná výšku svojho doplatku. Kredit na mobilný telefón si dobíja za 8,-eur, vydrží mu mesiac, poistenie sebe ani deťom neplatí žiadne. Otec uviedol viaceré výhrady k znaleckému posudku, napr. nepravdivý údaj dosiahnutom maturitnom vzdelaní. Ako uvádzajú znalkyne, zúfalý zo situácie bol, ale na rozdiel od ich tvrdenia, že si nevie rady, on vedel vždy, čo robiť. Tiež znalkyne uvádzajú, že rodine stará matka nepomáha, ale jeho matka mu vždy pomáhala, či už radou alebo finančne. Keby bývali bližšie, vyjadrovala sa, že by chodila pomáhať. Namietal ako nepravdivé aj znalcami udávané tvrdenie manželky o tom, že jej zlomil dáždňik; napokon priznal, že dáždňik zlomil, ale z obavy o bezpečnosť detí, ktorá ho k tomuto kroku viedla. Poprel opis svojej osoby ako osobnosti abnormne štrukturovanej so zvýraznenými ukazovateľmi paranoidity, s nedostatočne vypestovanými empatickými schopnosťami, so zníženou kritičnosťou k svojmu správaniu. Označil za blud tvrdenie znalkyň o tom, že v záťažových situáciách u neho dochádza k zlyhávaniu. Políciu alebo úrad práce požiadal o pomoc aj preto, aby to mal podchytené. Pri podozrení, že dieťa požilo alkohol, čakal 35 minút na detskom oddelení po dennej pracovnej zmene. Povedali mu, že lekár príde a keď neprišiel, otec sa tiež potreboval najesť, napiť po práci, tak odišiel. Pripustil, že konal chybné. L. neabsolvoval ani jedno z povinných očkovaní z obavy otca z poškodenia zdravotného stavu, vzhľadom na skúsenosť so Q., keď podľa názoru otca sa dieťa začalo nezdravo vyvíjať po očkovaní v rannom veku. Otec na pojednávaniach tiež uvádzal, že má záujem na umiestnení maloletého Q. v materskej škole, ale v blízkosti bydliska, aby ho mohol kontrolovať cestou do mesta. Je ochotný prispieť k úprave vzťahu jeho matky a manželky. Je praktickejšie, aby s maloletým Q. v auguste 2014 išla na rehabilitačný pobyt jeho matka a naučila sa potrebné veci, keďže je viac doma. Otec okrem práce chodievajú aj na záhradu a zabezpečuje chod rodiny. Keby boli deti zverené do jeho osobnej starostlivosti, musel by si to zabezpečiť. Vzhľadom na skutočnosť, že posledné obdobie je rodina funkčná, vzal návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností v celom rozsahu späť, s čím matka detí súhlasila.

Matka na pojednávaniach nesúhlasila s podaným návrhom. Vypila si, keď bol na ňu manžel agresívny a začal jej nadávať. Poplatok na lieky maloletého L. predpisované neurológom je 0,17 eur, matka nemá zvýšené výdavky na svoju výživu. Posledné tri týždne pobadala zmenu v správaní manžela, ktorý nie je k nej taký hrubý. Aj dvakrát týždenne ich navštevujú rodinní asistenti úradu práce bez toho, aby sa vopred ohlásili. Materské centrum v E.. F. zrušili, vonku sa hanbí prihovoriť iným mamičkám. Matka priznala, že vypila z vína, ktoré našla uložené za chladničkou. Priznala tiež nárazové požívanie alkoholických nápojov, podrobuje sa liečbe u psychiatričky MUDr. P..

Za daných okolností, vychádzajúc zo zistení znalcov, so zastavením konania o úprave rodičovských práv a povinností nesúhlasil kolízny opatrovník, ktorý ďalej uvádzal, že kludnú a pokojnú atmosféru pre obe maloleté deti majú zabezpečovať obidvaja rodičia. Za daných okolností došlo síce k zmene pomerov, ale nie je stála. Ak majú byť rodičovské práva a povinnosti upravené, potom nech sú deti zverené matke. Sociálne poradenstvo je v rodine realizované prostredníctvom rodinných asistentov, otec sa chodievajú pýtať na ďalšie postupy v prípade problémov v rodine. Na rehabilitačný pobyt v auguste tohto roku s maloletým L. by mal ísť aj otec. Otec v minulosti odmietal cvičenie Vojtovou metódou, ku ktorému sa teraz prikláňa.

Prokurátor sa na pojednávaní vyjadril, že vzhľadom na začatie konania o uložení výchovných opatrení, majú byť maloleté deti ponechané v aktuálnom prostredí.

Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby,

vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

Podľa § 37 ods. 2 písm. b/, d/ Zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení: určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené, uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo odbornému poradenstvu v špecializovaných zariadeniach.

Postupujúc podľa označenej právnej úpravy, keď súd napriek späťvzatiu návrhu na začatie konania konanie nezastavil, podanému návrhu otca nevyhovel. Vykonaným dokazovaním, či už výpoveďami účastníkov konania samotných, vyhodnotením ich verbálnej a neverbálnej komunikácie, znaleckým dokazovaním súd zistil, že v rodine napriek predošlému uloženiu výchovných opatrení vykonateľným rozsudkom súdu pretrváva potreba výkonu úpravu rodičovských práv a povinností. Už v minulosti po konfliktoch rodičov matka s deťmi opustila spoločnú domácnosť, na naliehanie manžela sa vrátili a pokoj v rodine nastal na chvíľu. Takéto riešenie problémov v rodine určite nie je v záujme maloletých detí. Otec detí navrhol ich zverenie do svojej osobnej starostlivosti, so zastupovaním a správou majetku obidvoma rodičmi a platením výživného ich matkou. Rodičia maloletých detí sú manželia, v spoločnej domácnosti spolu s maloletými deťmi žijú ako úplná rodina len posledné tri týždne. Konanie pritom bolo začaté 04. 10. 2013 a ešte na prvom pojednávaní dňa 23. 10. 2013 otec predniesol, že matku je potrebné pozbaviť rodičovských práv. Autoritatívne správanie otca vo vzťahu k matke aj k maloletým deťom nie je preukázané len jeho vlastnými výpoveďami na pojednávaníach a spôsobom jeho prejavu. Napriek tomu, že predmetom konania bol záujem maloletých detí na riadnej výchove a záujem na funkčnosti rodiny, navrhovateľ vo svojich prednesoch používal len jednotné číslo a slovo ja, namiesto slova my, čo je preukázané aj znaleckým posudkom. V rodine je posledné tri týždne pokoj len preto, že odporkyňa opäť potlačila svoju osobnosť a v plnej miere sa prispôbila predstavám manžela. Manželstvo je však rovnocenným životným spoločenstvom muža a ženy, manželia sú partnermi a nie sú jeden druhému podriadení. Navrhovateľ odmieta akceptovať akýkoľvek výchovný prístup, akékoľvek názory odporkyne, dokonca maloletého Q. pred posledným usporiadaním vzťahov v rodine zveril bez akéhokoľvek súdneho rozhodnutia do starostlivosti svojej matky, hoci vlastná matka dieťaťa je schopná sa o dieťa za súčinnosti iných osôb postarať. Takýto výchovný prístup otca detí, násilné oddeľovanie jedného z nich od ich matky a rozdeľovanie súrodencov je neprípustné, pokiaľ matka dokáže výchovu maloletých detí zabezpečiť. Otec tvrdil, že takto postupoval, lebo maloletý Q. mal obavu a strach zo svojej matky, čo nebolo preukázané ani pri znaleckých vyšetreniach, ani v súdnom konaní, keď tri týždne pred termínom pojednávania zrazu maloletý Q. svoj otcom tvrdený strach z matky stratil. Takéto výchovné pôsobenie otca, svojvoľné nárazové vytŕhanie Q. z doterajšieho prostredia (bytu, materskej školy) a jeho oddeľovanie od matky a brata dieťaťu škodí. Otec bez akýchkoľvek lekárskeho odporúčaní a konzultácií s odborníkmi odmietol povinné očkovanie maloletých detí. Aj keď takýto postup odôvodnil obavou zo zhoršenia zo zdravotného stavu detí, ide o obavu nepreukázanú. Otec bez toho, aby svoju domnienku preukázal tvrdí, že k zhoršeniu zdravotného stavu maloletého Q. došlo po povinnom očkovaní. Maloletý L. však neabsolvoval ani jedno povinné očkovanie, napriek tomu jeho zdravotný stav dobrý nie je. Takýto postoj otca detí, vyžadujúceho jeho akceptáciu matkou, ohrozuje ich zdravie. Otec rozhodol aj o tom, že maloletý Q. nebude navštevovať pre neho vhodné predškolské zariadenie (s nepodloženým tvrdením, že maloletému Q. ublížilo iné dieťa). Dieťa doteraz nie je umiestnené v žiadnom predškolskom zariadení, hoci to je aj vzhľadom na závery znaleckého posudku vhodné a žiaduce pre jeho ďalší rozvoj. Rovnako napriek rečovým problémom dieťa od novembra 2013 nenavštevuje logopéda. Otec aj na pojednávaní prezentoval názor, že dieťa je spôsobilé na zaradenie do riadnej materskej školy, čo je v rozpore so záujmom maloletého dieťaťa, u ktorého je pri zaraďovaní do predškolského zariadenia potrebné prihliadať na jeho zdravotný hendikep. Vzhľadom na autoritatívnu povahu otca a jeho nekritičnosť, v

záujme zachovania pokoja, sa matka detí všetkým otcovým rozhodnutiam prispôsobuje a svoj vnútorný nepokoj rieši občasným požívaním alkoholu, čo tiež nie je v záujme zdravého vývoja maloletých detí. Súdne znalkyne konštatovali, že o deti by sa mali starať obidvaja rodičia spoločne, avšak za iných podmienok ako doteraz. Otec detí však odmieta akceptovať aj toto zistenie znalkyň, čo je zrejme vyvolané jeho zvýšenou kritičnosťou voči okoliu a nekritičnosťou voči sebe. Nie je daná ani minimálna záruka toho, že rodičia začnú deti vychovávať inak ako doteraz. V čase rozhodovania súdu nie je preukázané, že došlo k úprave vo fungovaní rodiny, preto je v zmysle záverov znaleckého posudku vhodné zverenie detí do osobnej starostlivosti matky, ktorá im dokáže vytvoriť lepšiu emocionálnu podporu a zabezpečuje im primeranú zdravotnícku starostlivosť. Súd potom v záujme maloletých detí rozhodol o ich zverení do osobnej starostlivosti matky, ktorá pre deti predstavuje pocit istoty a bezpečia a neohrozuje ich zdravý vývoj. Nebolo sporným, že matka sa o deti po odbúraní problému s alkoholom dokáže riadne postarať, deti sú čisté, upravené, najedené, matka s nimi chodíeva na prechádzky a venuje sa im, aj keď opäť nie podľa predstáv otca. Na rozdiel od otca však matka neignoruje názory a postupy lekárov, týkajúce sa spôsobu liečby maloletých detí. U otca súd nemohol prehliadnuť, že na jednej strane navrhoval zverenie detí do svojej osobnej starostlivosti, na druhej strane na priamu otázku súdu odmietol absolvovať rehabilitačný pobyt s maloletým L. čo odôvodnil obavou o tom, že by nemal vedomosť o tom, čo je doma s druhým synom. Vo fungujúcom partnerskom vzťahu však panuje dôvera a starostlivosť o maloleté deti môžu zabezpečiť v rovnakom rozsahu obaja rodičia. Aj takýto postoj otca preukázal dôvodnosť úpravy výkonu rodičovských práv a povinností. Otec maloletých má zachované právo styku s maloletými synmi, lebo rodina zatiaľ obýva ten istý byt, preto jeho styk s mal. deťmi, aj vzhľadom na sťažnú možnosť jeho vymedzenia pri zohľadnení pracovného rozvrhu otca detí, nebol v tomto rozsudku upravený

Na druhej strane vzhľadom na to, že matka začala riešiť manželské problémy požívaním alkoholu, rozhodol súd o začatí konania o uložení výchovných opatrení, s cieľom sledovať a chrániť najlepší záujem maloletých detí. Výchovné opatrenia sú prostriedkom ochrany, napomáhajú navráteniu riadneho výchovného prostredia. V súdnom prípade súd nariadil dohľad nad výchovou maloletých detí nielen pre problém matky s alkoholom, ale aj pre prístup otca detí odmietajúci priznanie si vlastných chýb pri výchove a starostlivosti o deti. Týmto rozhodnutím otec nie je pozbavený rodičovských práv a povinností, naďalej má povinnosť podieľať sa na zabezpečení riadnej výchovy maloletých detí a vytváraní priaznivých podmienok pre ich ďalší zdravý vývoj. Podľa názoru súdu je ešte možné zabezpečiť nápravu vhodným usmernením obidvoch rodičov tak, že bude naďalej sledovaný výchovný proces maloletých detí za súčinnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lipt. Mikuláš, ktorý bude v určitých časových intervaloch požiadavý súdom o podanie správy. V prípade zistenia akéhokoľvek vážneho ohrozenia výchovy maloletých bude potrebné pristúpiť k vážnejším zásahom do výchovy detí (v krajnom prípade odňatím maloletých detí z osobnej starostlivosti rodičov). Naopak, v prípade zistenia pozitívnej zmeny v pomeroch rodiny, ktorá nebude len prechodného rázu, bude výchovné opatrenie zrušené. Vzhľadom na problémy matky s konzumáciou alkoholu, súd tejto uložil aj ďalšie výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti odborného poradenstva, a to psychologického aj psychiatrického. V tejto časti bude výchovné opatrenie realizované v súčinnosti s Liptovskou nemocnicou s poliklinikou MUDr. Ivana Stodolu Lipt. Mikuláš, so sídlom v Lipt. Mikuláši z dôvodu, že matka v tomto zariadení už bola hospitalizovaná, podrobuje psychiatrickej liečbe a lekári poznajú jej zdravotný stav. Liečba realizovaná v doterajšom rozsahu však nedostatočne plní svoj účel, preto bude potrebné túto zintenzívniť a zapojiť do terapie aj klinického psychológa, ktorý pôsobí v tomto zdravotníckom zariadení. Obidva nariadené výchovné opatrenia súd časovo ohraničil. Po uplynutí uvedenej doby bude zhodnotená účinnosť uložených výchovných opatrení. V prípade ich pozitívneho účinku môže súd rozhodnúť o ich zrušení, v prípade nedosiahnutia účelu o ich predĺžení alebo ich nahradení prísnejšími výchovnými opatreniami

Nakoľko u obidvoch rodičov je uložená vykonateľným rozsudkom povinnosť podrobovať sa sociálnemu poradenstvu, súd zatiaľ otcovi detí neuložil ďalšie výchovné opatrenie. Súd vychádzal pritom aj z toho, že otec detí môže byť podľa pokynov ošetrujúceho lekára ich matky zapojený aj do jej terapií, ako tomu je v ostatných súdu známych prípadoch. Ak otec takýto postup odborného lekára odmietne, potom je možné nariadiť mu to ex offo v rámci nového konania o uložení výchovného opatrenia.

Súd rozhodol, vzhľadom na zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti matky, o zaviazaní ich otca platením výživného. Ani jeden rodič nevlastní majetok väčšej hodnoty, ani jeden z nich nespláca

dlhy, úvery, pôžičky, neplatí si poistenie a obidvaja majú vyživovaciu povinnosť len k mal. Q. T. L.. Rodina býva v nájomnom byte s nákladmi na bývanie a energie 232 eur mesačne. Otec pracuje za 591,58 eur mesačne netto, matka poberá rodičovský príspevok 199,60 eur mesačne. Maloleté deti majú bežné výdavky na výživu (najmä ošatenie, obutie, jedlo, drogériu, bývanie), nezvýšené ani v dôsledku zdravotných problémov, návštevy predškolských zariadení, voľnočasových aktivít. Pri určení výživného tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, súd zohľadnil aj vekový rozdiel medzi deťmi a skutočnosť, že matka si plní vyživovaciu povinnosť aj osobnou starostlivosťou o deti.

O náhrade trov konania bolo rozhodnuté podľa § 146 ods. 1 písm. a/ Obč. súd. por. a o náhrade trov konania štátu podľa § 148 Obč. súd. por. Štátu v tomto konaní vznikli trovy v súvislosti s vykonaným znaleckým dokazovaním z titulu znalečného. Vykonanie tohto dôkazu nariadil súd v záujme maloletých detí, nebolo navrhnuté ani jedným účastníkom. Znalecké dokazovanie bolo potrebné pre účely súdneho rozhodnutia, preto trovy s ním spojené bude znášať štát.

V závere súd musí apelovať na rodičov, aby sa naozaj obidvaja snažili odstrániť zistené nedostatky vo výchove detí, v prístupe k nim, rodine a manželskému partnerovi tak, aby vytvorili fungujúcu rodinu, ktorej členovia prechovávajú voči sebe rešpekt, úctu a pozornosť, vzájomne si pomáhajú a podporujú sa.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia cestou podpísaného okresného súdu na Krajský súd v Žiline v 3 písomných vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§42 ods. 3 Obč. súd. por. - kto ho robí, ktorému súdu je určené, akej veci sa týka a čo sleduje, dátum a podpis) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 Obč.súd.por.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že (§ 205 ods. 2 Obč.súd.por.): a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1; b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností; d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§205a); f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak si povinný dobrovoľne nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže oprávnený navrhnúť exekúciu podľa Exekučného poriadku, v časti výchovy aj súdny výkon rozhodnutia.